

QORTI CIVILI (SEZZJONI TAL-FAMILJA)

**ONOR. IMHALLEF
ROBERT G. MANGION**

Illum 30 ta' Novembru 2017

Rikors Guramentat Nru. 479 / 07RGM

Kawza fil-lista: 20

**L X
vs
R X**

Il-Qorti,

Rat ir-rikors guramentat pprezentat mill-attrici li permezz tieghu ppremettiet u talbet is-segwenti:-

1. Illi l-attrici u l-konvenut izzewgu fil-15 ta' Dicembru 1984 fil-Parrocča ta' San Ġużepp , Kalkara;
2. Illi l-ħajja konjugali saret impossibbli minħabba vjolenza, sevizzi, eċċessi, minacċi, moħqrija u ingurji gravi kommessi kontriha mill-konvenut, kif ukoll minħabba li ż-żwieġ tagħhom tkisser irrevokabilment;
3. Illi l-esponenti ġiet awtorizzata tipproċedi b'din l-istanza permezz ta' digriet ta' dina l-Onorabbli Qorti datat 4 ta' Dicembru 2007;
4. Illi minħabba l-vjolenza domestika ripetuta kommissa mill-intimat versu l-esponenti, l-istess esponenti motivata minn biża għall-inkoluminita tagħha, kienet kostretta illi thalli d-dar matrimonjali u marret tirisjedi għand oħtha;
5. Illi ma hemmx possibilita ta' rikonċiljazzjoni bejn il-partijiet, stante illi anke wara illi r-rikorrenti marret tgħix għand oħtha, l-intimat kompli jirrendi ruħu

ħati versu r-rikorrenti ta' molestji, theddid, eċċessi u ingurji kif kien jagħmel fiz-żwieġ;

6. Illi dawn il-fatti kif hawn dikjarati huma a diretta konossenza ta' l-esponenti.

7. Illi l-prezenti proceduri qeghdin isiru sabiex tigi dikjarata s-separazzjoni personali a mensa et thoro, bejn il-kontendenti minhabba r-ragunijiet fuq premessi u rikonoxxuti fil-Ligi.

Għalhekk l-attriċi talbet lill-konvenut iġħid għaliex: -

1. M'għandhiex tigi ippronunzjata s-separazzjoni bejn il-konjuġi X minhabba vjolenza, sevizzi, eċċessi, minacci, moħqrija u ingurji gravi kommessi kontriha mill-konvenut, kif ukoll minhabba li ż-żwieġ tagħhom tkisser irrevokabilment;

2. M'għandux l-intimat jiġi kkundannat li jhallas lir-rikorrenti għaliha dik irretta alimentarja dovuta skont il-liġi b'dawk il-modalitajiet kollha tal-pagament, inkluż provvediment għaž-żieda skond l-għoli tal-ħajja, li għandhom jiġu ffissati minn din il-Qorti;

3. M'għandhomx jiġu applikati l-effetti tad-disposizzjonijiet tal-Artikoli 48 et. seq. tal-Kodiċi Ċivili tal-Liġijiet ta' Malta (1984 ed.) in toto jew in parte kontra l-konvenut u favur l-attriċi u għalhekk tiddikjara illi l-konvenut, b'effett mid-data stabbilita minn dina l-Onorabbli Qorti bħala d-data meta l-istess konvenut irrenda ruħu ħati tal-firda, iddekada minn seħmu fil-Komunjoni tal-Akkwisti; tilef il-jeddijiet imsemmijin fl-artikoli 631 u 633 tal-Kodiċi Ċivili, kif ukoll dak kollu illi kien kiseb b'donazzjoni bi ħsieb taż-żwieġ jew wara ż-żwieġ jew b'titolu ieħor gratwitu, mingħand l-attriċi, illi għalhekk għandu jiġi rritornat lilha, kif ukoll kull jedd għan-nofs ta' l-akkwisti illi saru l-aktar bil-ħidma ta' l-attriċi liema akkwisti għandhom jibqgħu kollha għall-attriċi u tiddikjara inoltre illi l-konvenut iddekada mid-dritt illi jitlob manteniment mill-attriċi;

4. M'għandhiex din il-Qorti tiddikjara xjolta il-komunjoni tal-akkwisti bejn il-partijiet u tillikwida il-beni in komuni bejniethom okkorrendo b'opera ta' perit nominand u tenut kont tat-talba preċedenti, tiddividi l-assi kollha appartenenti lill-Komunjoni tal-Akkwisti, f'ishma illi mhux neċessarjament ikunu ugwali, u tassenja sehem lil kull wieħed mill-partijiet stante li l-intimat ma jitqiesx intitolat għall-akkwisti magħmulin bix-xogħol tar-rikorrenti, u billi jiġi nominat nutar sabiex jirċievi l-att relattiv u kuratur biex jirrapprezenta lill-intimat fl-eventwali kontumaċja fuq l-istess att;

5. M'għandhiex din il-Qorti tawtorizza lir-rikorrenti li tabita fid-dar matrimonjali ad esklużjoni tal-intimat u tagħti kull provvediment xieraq u opportun għal dan l-iskop.

6. M'għandux l-intimat jiġi ikkundannat jikkonsenja lir-rikorrenti il-beni parafernali tagħha.

7. Tawtorizza lill-attriċi illi tirreġistra s-sentenza ta' dina l-Qorti fir-Registru Pubbliku għall-finijiet u l-effetti kollha tal-ligi.

Bl-ispejjeż kompriżi dawk tal-proċeduri ta' medjazzjoni – kontra l-intimat, ingunt minn issa stess għas-subizzjoni.

Rat ir-risposta guramentata tal-konvenut li taqra kif gej:-

1. Illi l-esponenti jaqbel li għandha tiġi pronunzjata s-separazzjoni personali bejn il-kontendenti iżda mhux għar-raġunijiet mogħtija mir-rikorrenti u għalhekk qiegħed jipproċedi permezz tas-segwentu kontro-talba;

2. Illi l-allegazzjonijiet magħmula mir-rikorrenti huma kollha infondati fil-fatt u fid-dritt. Illi għat-tkissir irremedjabbli taż-żwieġ ta' bejn il-partijiet hija responsabbli unikament ir-rikorrenti li rrendiet ruħha hatja kontra l-intimat żewġha ta' eċċessi, sevizzi, moħqrija u ingurji gravi kif ser jirriżulta aħjar waqt is-smieġħ tal-kawża. Illi r-rikorrenti hija hatja ukoll ta' abbandun tad-dar konjugali. Illi għaldaqstant l-esponenti ma għandux ibagħati ebda spejjeż għal dawn il-proċeduri;

3. Illi l-intimat qed jopponi għat-tieni talba tar-rikors promotur u dan peress li r-rikorrenti, li hija kwalifikata professjonalment fil-mużika, taħdem u għandha introjtu tajjeb hafna. Illi ukoll bl-aġir tagħha hija ddekadjet mid-dritt ta' manteniment mingħand żewġha;

4. Illi t-talba tar-rikorrenti li jiġu applikati fil-konfront tal-esponenti l-effetti tad-dispożizzjonijiet tal-artikoli 48 et. Seq. Tal-Kodiċi Ċivili għandha tiġi miċħuda u dan peress li l-esponent ma huwiex hati tal-firda. Illi l-esponent qed jopponi għat-talba tal-attriċi kif kontenuta fit-tielet talba tar-rikors guramentat promotur;

5. Illi b'referenza għar-raba' talba l-esponenti fil-waqt li jaqbel li tiġi xolta u likwidata l-komunjoni tal-akkwisti qed jopponi għat-talba tar-rikorrenti li huwa ma jitqiesx intitolat għall-akkwisti magħmulin bix-xogħol tar-rikorrenti;

6. Illi l-ħames talba hija opposta. Illi fl-ewwel lok qed jigi eċċepit li r-rikorrenzi abbandunati id-dar matrimonjali. Illi meta r-rikorrenzi telqet mid-dar hija ġarret kwantita kbira ta' oġġetti mobbli, inkluż għamara u fided mid-dar matrimonjali. Illi fit-tieni lok ma jeżistix fil-każ odjern daww l-elementi fil-liġi li jimmeLw tali talba; Illi fit-tielet lok jingħad illi d-dar matrimonjali hija dar li fiha l-esponent ilu jgħix u jaħdem sa minn qabel ma żżewġu l-partijiet;

7. Illi b'referenza għas-sitt talba tal-esponent jirrileva li huwa m'għandu ebda beni parafernali tar-rikorrenzi fil-pussess tiegħu;

8. Illi s-seba' talba ma hijiex opposta;

9. Salv eċċezzjoniet ulterjuri;

Rat il-kontro-talba tal-konvenut li taqra kif gejj:

1. Illi l-partijiet iżżewġu fil-ħmistax (15) ta' Diċembru tas-sena elf disa' mija u erbgħa u tmenin (1984) u minn dan iż-żwieġ ma tiweldux tfal;

2. Illi r-rikorrenzi irrendiet ruhha hatja fil-konfront tal-intimat żewġha ta' eċċessi, sevizzi, moħqrija u ingurji gravi kif ukoll ta' abbandun tad-dar matrimonjali u htija ta' dan iż-żwieġ tkisser irremedjabilment kif ser jirrizulta aħjar tul it-trattazzjoni tal-kawża;

3. Illi l-partijiet ġew debitament awtorizzati jipproċedu għas-separazzjoni personali skond-digriet mogħti mill-Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Familja) liema digriet jinstab eżebit u anness mar-rikors promotorju u l-intimata ġie b'effett ta' l-istess digriet u bl-operazzjoni ta' Artikolu 37(3) tal-Kodiċi Ċivili hu wkoll intitolat jippreżenta l-kontro- talba;

Għaldaqstant il-konvenut rikonvenjenti talab lil dina l-Onorabbli Qorti sabiex għar-raġunijiet premissi:

1. Tippronunzja s-separazzjoni personali bejn il-kontendenti għar-raġunijiet gravi u tortijiet imputabbli lir-rikorrenzi rikonvenuta fosthom eċċessi, sevizzi, moħqrija u ingurji gravi kif ukoll ta' abbandun tad-dar matrimonjali;

2. Tikkundanna lir-rikorrenzi rikonvenuta thallas lil intimat żewġha ihallas dik ir-retta alimentarja li din l-Onorabbli Qorti jogħgħobha tiffissa skond il-bżonnijiet ta' l-intimat u l-mezzi tar-rikorrenzi liema retta alimentarja tkun pagabbli fil-jum u hin li din l-Onorabbli Qorti jogħgħobha tiffissa;

3. Ixxolji u tittermina l-komunjonj tal-akkwisti ta' bejn il-partijiet u tillikwida u taqşam l-istess komunjonj f'żewġ porzjonijiet li jiġu assenjati waħda lir-raġel u l-oħra lill-mara, billi tikkonsidra t-tortijiet kommessi mir-rikorrenti rikonvenuta b'konsegwenza ta' liema ż-żwieġ ta' bejn il-partijiet tkisser irrimedjabilment occorrendo billi jiġi nominat perit sabiex jistma l-propjeta mobbli u immobbli formanti parti mill-komunjonj tal-akkwisti bejn il-partijiet, u bin-nomina ta' nutar biex jippubblika l-att opportun u kuratur biex jirrapreżenta l-kontumaċġi fuq l-istess att;

4. Tillikwida l-assi parafernali u krediti parafernali tal-esponent u tassenjahom lill-istess esponent;

5. Tawtorizza lill-esponent jabita fid-dar matrimonjali 160, Triq San Ġużepp, Tarxien ad esklużjoni ta' martu;

6. Tapplika kontra r-rikorrenti rikonvenuta s-sanzjonijiet kontemplati fid-disposizzjonijiet ta' l-Artikoli 48 u 51 tal-Kodiċi Ċivili;

Bl-ispejjeż kontra r-rikorrenti rikonvenuta li hi minn issa ngunta għas-subizzjoni.

Rat ir-risposta guramentata tal-attrici għall-kontro-talba tal-konvenut:-

1. Illi t-talbiet tal-intimat huma infondati fil-fatt u fid-dritt u għandhom jiġu miċhuda bl-ispejjeż.

2. Illi huwa l-attur [recte: l-konvenut] li rrenda il-ħajja matrimonjali ta' bejn il-kontendenti impossibbli stante li huwa ħati ta' vjolenza, sevizzi, eċċessi, minacci, moħqrija u ingurji gravi versu l-esponenti u għalhekk iż-żwieġ ta' bejn il-kontendenti tkisser irrimedjabilment b'tort uniku tal-konvenut.

3. Illi apparti l-fatt li ż-żwieġ tkisser irrimedjabilment b'tort uniku tal-konvenut, l-intimat jaħdem bħala maestro u għalliem tal-musika u jaqla daqs martu u għalhekk taħt l-ebda ċirkostanzi m'għandu dritt li jipperċepixxi manteniment mingħand martu.

4. Illi b'referenza għat-tielet, ħames u sitt talba tal-intimat, filwaqt illi l-esponenti taqbel illi l-komunjonj tal-akkwisti tiġi xolta, itterminata u illikwidata u tinqasam f'żewġ porzjonijiet li jiġu assenjati waħda lir-raġel u l-oħra lill-mara, qed topponi għat-talbiet tal-intimat li jinqasmu f'mod disugwali favur l-intimat u dan stante li l-esponenti m'hijiex ħatja tal-firda ta' bejn il-partijiet, mentri huwa l-intimat li huwa unikament responsabbli għall-ksur taż-żwieġ bejn il-kontendenti.

5. Rigward ir-raba' talba, l-esponenti m'għandha l-ebda beni parafernali tal-intimat fil-pussess tagħha.

Salv eċċezzjonijiet ulterjuri.

Rat li z-zwieg ta' bejn il-kontendenti gie annullat permezz ta' digriet moghti fit-28 ta' Frar 2009¹ li bih il-partijiet kontendenti inghataw dispensa *super matrimonio rato et non consummato* miz-zwieg tagħhom;

Rat id-digriet tagħha ta' l-24 ta' Marzu 2011 fejn in vista ta' l-annullament taz-zwieg bejn il-kontendenti mit-Tribunal Ekklezjastiku, idderigiet lill-perit legali tillimita l-gbir tal-provi għall-aspett patrimonjali tal-kawza.

Rat id-digriet tagħha moghti waqt l-udjenza ta' l-10 ta' Mejju 2016 fejn ordnat l-isfilz ta' l-affidavit ta' Rosemary Wright.

Rat ir-Rapport tal-Perit Legal Dr. Nadia Vella minnha mahluf fl-14 ta' April 2016.

Rat l-atti kollha tal-kawza,

Rat ix-xhieda kollha inkluzi dawk li nstemghu quddiem il-Perit Legali,

Rat in-noti ta' sottomissjonijiet ipprezentati mill-partijiet,

Rat illi l-kawza thalliet għal-lum għas-sentenza.

Ikkunsidrat.

Provi

Illi l-provi mressqa mill-partijiet huma voluminużi u jinsabu migburin fir-rapport imhejji mill-abbli Perit Legali fejn għamlet referenza sostanzjali għalihom kif ukoll sunt konciz tax-xhieda kollha li l-Qorti tagħmel tagħha. Il-Qorti rat il-provi u xhieda kollha li gew prodotti quddiem il-Perit Legali, il-koll esebiti a fol. 368 sa 623 tal-process, kif ukoll l-Affidavits kollha pprezentati mill-attrici², u dawk ipprezentati mill-konvenut³.

¹ Dok. NV1 a fol. 420 (Vol. 2)

² Affidavit ta' L X u l-Affidavit ulterjuri tagħha kif ukoll l-Affidavits ta' ommha Doris Micallef, hutha Tessie Micallef u Maria Formosa, kif ukoll ta' Marthese Busuttil Cassar, Godfrey Cutajar u Guido Grima.

³ Affidavit ta' R X u l-Affidavit ulterjuri tiegħu, kif ukoll l-Affidavits ta' Raymond X u Rose Grech.

Preliminari

Il-Qorti tosserva illi ghalkemm id-dispensa miz-zwieg inghata mit-Tribunal Ekklezjastiku fi Frar 2009 u minkejja l-ordni tal-Qorti biex l-attrici tipprocedi entro 15-il gurnata biex tikseb ir-registrazzjoni tad-decizjoni skond l-Att dwar iz-Zwieg (Kapitolu 255) biex in-nullita` taz-zwieg ikollu effett fil-ligi civili, il-partijiet baqghu ma ressqu ebda prova li turi li l-imsemmija decizjoni giet registrata skond l-Artikolu 26 tal-Kap. 255. Il-Qorti tosserva illi dawn in-nuqqasijiet wasslu biex gew imressqa provi u affidavits voluminużi fil-kors ta' din il-kawza ta' separazzjoni personali, li setghu ma tantx kienu rilevanti billi t-talba ghall-pronunzjament tas-separazzjoni personali u l-kwistjoni tal-htija ghas-separazzjoni, setghu gew superati bl-effett civili li seta' nghata lid-dispensa miz-zwieg bejn il-partijiet, u kien appuntu ghal din ir-raguni li din il-Qorti dderigiet li l-provi jibqghu jingabru biss fuq l-aspett patrimonjali tas-separazzjoni bejn il-partijiet. Dan sar fuq skorta ta' diversi sentenzi li rritenew li, minhabba d-dikjarazzjoni ta' nullita` taz-zwieg fil-mori tal-kawza ta' separazzjoni personali, ikun jifdal li tinghata decizjoni biss fuq l-aspett patrimonjali tal-kawza u mhux ukoll dwar il-pronunzjament tas-separazzjoni u l-htija ta' l-istess⁴.

Madanakollu, f'dan il-kaz, il-Qorti tqis li ghandha tikkunsidra t-talbiet dwar is-separazzjoni personali bejn il-partijiet, il-kwistjoni tal-firda u t-talbiet ancillari ghall-istess, minkejja d-dispensa *super matrimonio rato et non consummato* miz-zwieg tal-partijiet, u dan abbazi tas-segwentu ragunijiet:-

- Il-partijiet naqsu milli jgibu prova li saret ir-registrazzjoni tad-digriet *super matrimonio rato et non consummato* skond l-Artikolu 26 tal-Kap. 255 u kwindi il-Qorti mhux sodisfatta li dan id-digriet ghandu effett civili skond kif kontemplat fl-Artikolu 25;
- Il-kwistjoni tal-htija ghat-tkissir taz-zwieg xorta hija rilevanti kemm biex jigi determinat il-kap ta' l-ispejjeż tal-kawza, kif ukoll sabiex jigi deciz il-konsegwenza legali fuq l-aspett patrimonjali tal-vertenza tenut kont illi htija tista' twassal ghall-komminazzjoni ta' sanzjonijiet kontemplati fl-Artikolu 48 tal-Kap. 16 li l-applikazzjoni taghom intalbu miz-zewg partijiet fil-konfront ta' xulxin. Fil-kawza fl-ismijiet ***Carmen Spiteri vs Renald Spiteri*** deciza minn din il-Qorti fil-21 ta' Novembru 2014⁵, il-Qorti kellha dan xi tghid dwar l-applikazzjoni ta' l-Artikolu 20 tal-Kap. 255 relattivament ghall-effett fuq il-kawza ta' separazzjoni pendenti bejn il-partijiet:-

⁴ Ara ***Noelle Cilia vs Ernest Cilia***, deciza mill-Qorti ta' l-Appell fil-25 ta' Novembru 2011.

⁵ Citazzjoni Numru 1393/2003

“...Kif ġia’ ġie decis minn din il-Qorti “ ġjaladarba hemm komunġoni tal-akkwisti li għad trid tigi likwidata u assenjata, allura dan għandu jsehh skont id-disposizzjonijiet tal-ġigi kollha li jirregolaw din il-komunġoni, fosthom l-Artikolu 48(1) (c) tal-Kap 16, fi kliem iehor din il-Qorti għandha il-kompitu li tezamina l-provi dwar is-separazzjoni, u tasal għall-htija għall-istess, biex mbagħad tiddetermina jekk dik il-htija hijiex tali li tattira l-applikazzjoni tal-Artikolu precitat.”

Responsabbilita` għat-Tkissir taz-Zwieg.

L-attrici tallega illi l-konvenut huwa hati ta’ vjolenza, sevizzi, eccessi, minacci, theddid u ingurji gravi, filwaqt illi l-konvenut min-naha tiegħu jallega li l-attrici rrendiet ruhha hatja ta’ eccessi, sevizzi, mohqrija u ingurji gravi fil-konfront tiegħu. Il-Qorti, filwaqt li tagħmel referenza għall-provi kollha mressqa quddiem il-Perit Legali, taqbel mal-Perit Legali illi z-zwieg bejn il-partijiet tkisser unikament minhabba htija tal-konvenut.

In tema generali, dwar l-addebiti skont l-Art. 40 tal-Kap. 16 tal-Liġijiet ta’ Malta, il-Qorti Ċivili, Prim’Awla, fis-sentenza tagħha tas-27 ta’ Novembru 2003 fl-ismijiet *Maria Dolores sive Doris Scicluna v. Anthony Scicluna*, riteniet illi:-

*“Biex il-Qorti taccetta dawn ir-ragunijiet, jew kwalsiasi wahda minnhom, trid tara li dawn ikunu tali li jirrivestu l-azzjoni proposta u min jagħmilhom hu hati tagħhom. Il-kwistjoni hi wahda ta’ fatt imhollija fil-valutazzjoni ta’ min irid jiggudika, izda meta jirrizultaw, għandhom indubbjament jiformaw motiv ta’ separazzjoni in kwantu jirrendu l-konvivenza komuni diffiċli jekk mhux impossibbli. Illi ‘noltre il-Qorti tirrileva li kif inhu pacifiku “perche` il coniuge offeso possa domandare la separazione contro il coniuge colpevole non e`necessario che concorrono gli eccessi, le sevizie, le minaccie, e le ingiurie gravi, ma qualunque di tale cause da sola basta, perche`sia tale da violare profondamente i riguardi della convivenza coniugale” – “*Elisa Thompson vs Edward Thompson*” (Prim’Awla tal-Qorti Civili, 12 ta’ Mejju 1925);”*
[sottolinejar ta’ din il-Qorti]

Fis-sentenza tagħha tal-15 ta’ Dicembru 2015 fl-ismijiet *Jayne Margaret Chetcuti vs. Lawrence Chetcuti*, il-Qorti tal-Appell qalet hekk:-

“... mhux kull nuqqas da parti ta’ konjuġi versu l-konjuġi l-iehor jwassal għal sevizzi, minacċi jew ingurja gravi fit-termini tal-Artikolu 40 tal-Kodiċi Ċivili u huma biss dawk in-nuqqasijiet li, magħmula ripetutamente u abitwalment, iweggħu u jferu lill-konjuġi sal-grad li l-konvivenza matrimonjali ssir wahda diffiċli u insapportabbli. Kif jinsab ritenut fil-ġurisprudenza patria: “Per sevizie nel senso della legge s’intendono atti abituali di crudelta’ che offendono la

persona o l'animo di colui e sono diretti al punto da ingenerare in lui perturbazione, un dolore ed un aversione verso chi commette tali atti. [PA Camilleri utrinque, 16 Marzu 1898].” [sottolinejar ta’ din il-Qorti]

Kif jinsab ritenut pacifikament fil-gurisprudenza, ma huwiex necessarju illi jigu ppruvati dawn il-kawzali kollha b’mod kumulattiv, izda huwa sufficjenti illi tigi ppruvata kawzali wahda, basta tkun tali li tirrendi l-konvivenza difficli jekk mhux impossibbli.

Eccessi u Sevizzi

Huwa sinifikanti li jigi senjalat ukoll li tezisti distinzjoni bejn eċċessi u sevizzi.
Il-Fadda jghallem illi:-

*“Sono “eccessi” tutti quegli atti di violenza che eccedono ogni misura e che possono mettere in pericolo la vita del coniuge”.*⁶

Mill-banda l-oħra:-

*“Sevizie sono quegli atti di crudelta’ verso il coniuge che, se non ne mettono in pericolo la vita, nondimeno quasi quotidianamente lo tormentano”.*⁷

Baudry Lacantinerie jghallem illi:-

*Gli eccessi sono atti di violenza compiuti da uno dei coniugi verso l'altro e che possono porre in pericolo la salute e per fino la vita della vittima. Le sevizie rappresentano una attenuazione degli eccessi. Consistono in cattivi trattamenti, in vie di fatto che, pur senza minacciare la vita o la salute, rendono pero’ insopportabile la coabitazione”.*⁸

Fis-sentenza moghtija mill-Qorti ta’ l-Appell fil-kawza **Giuseppa Agius vs. Pacifiko Agius** deciza fl-10 ta’ Dicembru 1951, gie dikjarat illi:-

“Huma sevizzji dawk l-atti abitwali li joffendu l-persuna u l-animu tal-konjugi li lilu huma diretti, u li jaslu biex joholqu ezarcerbazzjoni f’dak il-konjugi hekk offiz, u avverzjoni profonda għall-konjugi l-iehor li jikkommetti dawk l-atti.”

⁶ Giurisprudenza, Art.150, para. 214.

⁷ Giurisprudenza, Art.150, para. 241.

⁸ Trattato Teorico Pratico di Diritto Civile, Delle Persone, Vol.IV, para. 35.

Sevizzi fil-konfront ta' l-Attrici

In kwantu għall-kawzali ta' sevizzi u eccessi, mill-provi kollha li tressqu f' din il-kawza, il-Qorti taqbel mal-Perit Legali li jista' jigi rravvizat agir sevizzjevoli biss da parti tal-konvenut fil-konfront ta' l-attrici u kien appuntu din il-kawzali, maghduda mal-kawzali ta' ingurji gravi, li wassal għat-tifrik fir-relazzjoni matrimonjali bejn il-partijiet.

Kien appuntu l-agir dominanti u hakma assoluta tal-konvenut fuq l-attrici, il-fissazzjonijiet li kellu l-konvenut inkluz element sinnifikanti ta' ghira fil-konfront ta' martu, abbinat mat-theddid u insulti ripetuti li holqu biza' u umiljazzjoni intensa fl-attrici li, fil-fehma kunsidrata ta' din il-Qorti, wassluha fl-estrem li titlaq hesrem mid-dar matrimonjali, fis-sighat bikrin ta' filghodu ad insaputa tal-konvenut b'ta' fuqha senduqha.

Il-Qorti ma taqbilx mas-sottomissjoni tal-konvenut illi ghaliex l-attrici kienet tghix hajja komda gewwa dar mghammra tajjeb allura ma kellhiex x'tilmenta mill-hajja mizzewga taghha mal-konvenut. Jirrizulta manifestament li dan mhux il-kaz. L-attrici, korroborata mix-xhieda ta' ommha u hutha, iddeskriviet b'mod car it-twerwir u d-dwejjaq li kienet thoss minhabba n-nuqqas evidenti ta' fiducja li zewgha kellu fiha, it-tghajir kontra l-familja taghha, insulti li kellha tiffaccja ripetutament anke quddiem l-istudenti taghha kif ukoll l-umiljazzjoni li kienet mahkuma kompletament minn zewgha u ma setghetx tghix hajja normali u tintrattjeni relazzjonijiet ordinarji ma' familtha. Il-Qorti tqis li dan kollu ssarraf f'mohqrija ossia sevizzi fil-konfront ta' l-attrici.

Il-Qorti mhiex taccetta l-verzjoni li ta l-konvenut li kienet l-attrici li ghazlet minn jeddha li ma tkellimx lil ohtha u lil ommha u taqtaghhom minn hajjitha. Kieku dan huwa minnu, kieku l-attrici ma kienetx tkellimhom bis-serqa meta zewgha ma jkunx qieghed prezenti jew tahrab mid-dar bil-lejl u tmur tigrigi għall-kenn u ghajnuna għand ommha u ohtha li kienet ilha nieqsa mill-kuntatt regolari maghhom għal dawk is-snin kollha. Filwaqt li l-Qorti mhux qed tiskarta l-possibilita' li l-attrici setghet verament ma qablitz mal-komportament ta' ohtha Tessie X fiz-zwieg taghha ma' hu l-konvenut, ma huwiex attendibbli li dan in-nuqqas ta' qbil seta' wassal għall-izolament estrem li sabet ruhha fih l-attrici fiz-zwieg taghha mal-konvenut, bhalma huwa wkoll nieqes mill-kredibilita' l-allegazzjoni ta' Raymond X li l-attrici ma rieditx tara lil familtha b'ghajnejha. Infatti, ma jistax ma jigix osservat li mkien ma jirrizulta li l-attrici qatt kellha xi tilwima jew nuqqas ta' qbil ma' ommha jew ma' ohtha Maria Formosa li setghet twassalha li twarrabhom u tevita kuntatt maghhom tant li ommha kellha tfittex l-ghajnuna tal-Pulizija biex tistabilixxi l-kuntatt ma' bintha.

Il-fatt li l-attrici baghtet tghid mal-Pulizija li tinsab tajba u li ma kienx il-waqt li tikkuntattja lil ommha ma jistax, kuntrarjament ghal dak li jallega l-konvenut, li kienet l-attrici li ghazlet minn jeddha li tbieghed lil familtha. Dan kien biss sintomatiku tad-dominanza assoluta li kellu l-konvenut fuq ir-relazzjoni u l-komunikazzjoni bejn martu u l-familja taghha, kif ukoll tal-biza' li kellha minnu l-istess attrici, kollu ssintetizzat fis-segweni bran mix-xhieda ta' Maria Formosa:-

*“Meta staqsejtu x'gara minn ohti L, huwa qalli “dik mhux bicca tieghek ghax L taghmel dak li nghidilha jien biss, ghax lil L tliftuha.”*⁹

Il-Qorti ma tistax tiskarta l-ambjent ta' biza' li ddeskriviet l-attrici, konfortata minn ommha u hutha li xehdu, u li kienet tghix fiha minhabba l-konvenut u l-hakma tieghu fuq martu. Jispikkaw b'mod partikolari l-limitazzjonijiet u kundizzjonijiet li kien jimponi fuq martu fil-kuntatt li setghet taghmel mal-familja taghha anke fiz-zmien meta missierha kien qed imur l-isptar.

Is-segweni bran mill-Affidavit tal-konvenut¹⁰ ukoll ikompli jaghti sostenn lill-verzjoni konsistenti ta' l-attrici u familtha li l-istess attrici kienet kompletament mahkuma minn zewgha:-

“Il-liberta' li kont intiha biex tixtri l-hwejjeg, fwieha, dehebijiet kemm trid, tbiddel u tmur ghand il-hairdresser kull gimgha, issuq u tmur fejn trid ma' hutha, issiefer minghajri...” [sottolinejar tal-Qorti]

Ghalhekk, jirrizulta sodifacjentement illi l-attrici sabet ruhha izolata kompletament fiz-zwieg mal-konvenut, maqtugha minn kull forma ta' wens mill-familja taghha izda fl-istess hin mdawra bil-familja tal-konvenut u bit-tghajjir li ma kellhiex ghazla hlief li tisma' regolarment kontra l-familja taghha l-iktar minhabba s-separazzjoni bejn ohtha Tessie u hu l-konvenut Raymond. Din is-separazzjoni ta' hut il-partijiet jidher li kienet wahda difficli, akrimonjuza u kombattuta ferm, li wasslet anke biex Raymond X ghamel rapport lill-awtoLjiet biex jinvestigaw lill-kunjata tieghu ghal dikjarazzjoni falza.

Finalment, jirrizulta li skond il-konvenut, stedinet ghal ricevimenti ta' zmien anke qabel iz-zwieg bejn il-partijiet, ghandhom jikkostitwixxu evidenza tajba tar-rispett u l-imhabba li jghid li kellu versu martu u r-relazzjoni tajba taghhom. Fil-fehma tal-Qorti, dan iservi biss biex ikompli jissahhah l-element qawwi ta' superficialita` fl-emozzjonijiet tal-konvenut lejn martu, li jidher li kien iktar interessat fl-aspett materjalistiku taz-zwieg, fl-akkwisti akkademici tieghu u f'kemmi kien istrumentali fl-izvilupp tal-karriera muzikali ta' l-attrici, milli jaghti rapport u jikkoltiva emozzjonijiet affettivi lejn martu.

⁹ A fol. 145.

¹⁰ Pagna 3 a fol. 155

F'dan kollu, il-Qorti tirravviza agir sevizzjevoli gravi tal-konvenut fil-konfront ta' l-attrici.

Il-Qorti taqbel ukoll f'dan l-isfond mal-konkluzjoni tal-Perit Legali illi n-nuqqas tal-partijiet li jikkonsmaw iz-zwieg taghhom u n-nuqqas ta' relazzjonijiet sesswali ma kienx wahdu l-fattur li wassal ghat-tkissir taz-zwieg. Il-Qorti zzid illi n-nuqqas ta' hajja sesswali ma rrendietx il-hajja matrimonjali bejn il-partijiet insopportabbli daqschemm irrenda intollerabbli l-hajja ta' l-attrici, l-agir tal-konvenut fil-konfront taghha.

Sevizi fil-konfront tal-Konvenut

Rigward is-servizzi allegati mill-konvenut fil-konfront ta' l-attrici, il-konvenut jghid li l-attrici hadet dak li setghet minghandu waqt iz-zwieg biex imbaghad telqitu meta lahqet fejn riedet tilhaq fil-karriera taghha a skapitu tieghu. F'dan il-kuntest, il-Qorti taqel li l-konvenut seta' kellu rwol sinifikanti fl-avanz tal-karriera muzikali ta' l-attrici matul is-snin tal-hajja mizzewga taghhom izda, fil-fehma taghha, il-konvenut ma setax kien l-uniku fattur f'dan ir-rigward. Barra minn hekk, jirrizulta li kwalunkwe appogg li l-attrici setghet kellha minghand zewgha fl-ewwel snin taz-zwieg, malajr gheb u gie sostitwit b'ghira li mmanifestat ruhha fi tmaqdir u umiljazzjoni anke quddiem l-istudenti tal-muzika taghha, kif evidenzjat minn tliet xhieda barranin li tressqu mill-attrici, li t-testimonjanza taghhom baqghet inkontradetta.

Oltre dan, il-kapacitajiet ta' l-attrici huma indubitati u l-Qorti hija konvinta illi l-attrici intensifikat id-dedikazzjoni taghha ghall-karriera (i) meta rassenjat ruhha finalment li relazzjoni intima u sesswali mal-konvenut u t-trobbija tat-tfal ma kienux ghadhom possibilita` fiz-zwieg taghhom, u (ii) f'kuntest ta' hajja matrimonjali kompletament infelici u izolata. F'dan il-kuntest, il-Qorti tosserva li l-affidavit ta' Rosemary Wright gie sfilzat mill-atti u ghalhekk kull referenza li sar ghalih fir-Rapport Legali ma tiswiex. Ghalkemm l-attrici kienet enfatika fix-xhieda taghha illi l-prioL` taghha meta zzewget lill-konvenut kien li jkollhom familja u mhux li ssir *concert pianist*, il-Qorti taqbel mal-Perit Legali illi t-tfal ma setghux kienu daqshekk prioL` ghall-attrici. Madanakollu, il-fatt li l-attrici sabet sostenn u svog fil-karriera muzikali taghha lanqas jista' jitqies wahdu bhala fattur li wassal ghat-tifrik taz-zwieg bejn il-partijiet.

Lanqas ma gie ppruvat li l-attrici fasslet iz-zwieg taghha mal-konvenut specifikatament biex tuzufriwixxi mill-qafas tal-karriera muzikali gja` stabbilita tal-konvenut u mill-kontribut li seta' jaghti ghall-avanz tal-karriera taghha. Il-Qorti lanqas ma hija sodisfatta illi l-attrici ma kinitx tirnexxi daqshekk fil-karriera taghha kieku ma kienx ghall-ispunt li pprovda l-konvenut bil-karriera stabbilita

tieghu u l-ambjent li pprovda fid-dar u l-istil ta' hajja tal-partijiet. Wara kollox, hawnhekk qeghdin fil-qafas taz-zwieg u mhux tal-karrieri. Il-Qorti ma ssib l-ebda tort fl-attrici ghal sevizzi jew eccessi.

Lanqas giet riskontrata fl-atti xi prova dwar l-allegazzjonijiet tal-konvenut illi l-attrici ghamlet xi raggiri minn wara dahar il-konvenut biex jitkecca minn rapprezentant tal-Board ta' l-ezaminaturi, jew li tiehu postu fuq dawn il-Boards u lanqas hemm xi prova illi kienet l-attrici stess li rrapportat lill-konvenut lill-Kullegg dwar il-mizati gholjin li kien jitlob lill-istudenti. L-attrici cahdet b'mod assolut dawn l-allegazzjonijiet fix-xhieda taghha u ma ngabet ebda prova ulterjuri mill-konvenut fir-rigward. Fuq kollox, il-konvenut ma ressaq ebda prova ta' tnaqqis fid-dhul tieghu minhabba dan l-episodju.

Il-konvenut naqas ukoll milli jissostanzja l-allegazzjoni tieghu illi z-zwieg spicca minhabba l-presenza ta' Raymond Bodell, li mieghu l-attrici kienet tqatta' sighet twal tahdem fuq l-ezamijiet tal-prattika muzikali u recordings. Fil-fehma tal-Qorti, ma jirrizulta ebda hjiel ta' relazzjoni oltre relazzjoni akkademika u professjonali bejn l-attrici u Raymond Bodell u l-provi dwar dawn l-addebiti huma ferm skarsi. Il-Qorti mhix konvinta li dawn l-episodji kellhom xi relevanza fl-assjem tal-fatturi li wasslu ghas-separazzjoni bejn il-partijiet¹¹. Fuq kollox, l-allegazzjonijiet tal-konvenut li martu "*kienet letteralment tghix ghal Bodell u jien kont biss l-ostakolu*", imkien ma jsibu sostenn fil-provi, bhalma lanqas giet ippruvata li l-attrici wettqet "*atti krudili*" fil-konfront tieghu minn mindu ltaqghet ma' Bodell.

Huwa ferm sinnifikanti wkoll il-fatt li hut il-konvenut Raymond X u Maria Theresa Marmorato u x-xhud Rose Grech, naqsu milli jidentifikaw imqar tort wiehed kwalsiasi fl-agir ta' l-attrici li jista' jwassal biex jigi addebitat lilha xi htija ghat-tifrik taz-zwieg bejn il-partijiet. Infatti, ix-xhieda taghhom tindirizza b'mod ewlieni jekk mhux esklussivament, l-aspett patrimonjali tal-kaz u l-htija fis-separazzjoni ta' hut il-partijiet, tant illi Raymond X nnifsu iddeskriva lill-attrici b'dan il-mod:-

*"L kulhadd jafha bhala mara bil-ghaqal u qalbha tajba ma' kulhadd anke mal-girien. Il-hajja matrimonjali kienet wahda sew. Sakemm sfrattata ohtha Tessie u biex tivvendika minnha."*¹²

¹¹ In kontro-ezami l-attrici xehdet li Raymond Bodell kien jigi Malta darbtejn fis-sena (fol 576) filwaqt illi mid-dokumenti esebiti minn oht il-konvenut Maria Theresa Marmorato, il-viziti ta' Bodell gewwa Malta saru fis-snin 2002 sa 2007 (Dok. MTM5 u MTM7), kif ukoll dokumenti minn fol. 289 sa 292.

¹² Affidavit ta' Raymond X, fol. 166.

Ghaldaqstant, il-Qorti ma tirravvizax fil-konfront ta' l-attrici xi htija ghas-separazzjoni minhabba sevizzi.

Il-Qorti taqbel pjenament mal-konkluzjoni tal-Perit Legali illi f'dan il-kaz, ma hemm ebda prova ta' eccessi kommessi mill-partijiet fil-konfront ta' xulxin.

Ingurji Gravi

Dwar ingurji gravi, b'zieda mal-gurisprudenza citata fir-Rapport Legali, jinghad illi:-

*"... l-ingurji gravi ma gewx specifikament dezinjati mid-duttrina, imma l-karattru generali taghhom gie dejjem imholli fis-sagacja u l-kuxjenza ta' l-Imhalledf sabiex jivvalutahom"*¹³

Issir referenza wkoll ghas-sentenza fuq citata fl-ismijiet **Giuseppa Agius vs. Pacifiko Agius** fejn in propositu ta' ingurji gravi, gie dikjarat illi:-

"Mhux kull tghajjir tal-konjugi bejniethom jikkostitwixxi dik l-ingurja gravi li tiggustifika d-domanda ta' separazzjoni personali; imma meta l-kliem dirett minn wiehed mill-konjugi lill-iehor huwa tali li joffendi l-qalb u l-unur tal-bniedem, dawk il-kliem jammontaw ghal dik l-ingurja gravi."

Il-Qorti taqbel pjenament mal-konkluzjonijiet raggunti mill-Perit Legali f'dan ir-rigward. L-ingurji li jahti ghalihom il-konvenut jikkonsistu manifestament mhux biss fit-tmaqdir u insulti ripetuti li kien jinfexx fihom quddiem l-istudenti taghha, izda wkoll fit-tghajjir kontinwu tal-familja ta' l-attrici fil-prezenza taghha, kif identifikat il-Perit Legali fir-rapport taghha.

Il-Qorti zzid ukoll li l-konvenut huwa hati ta' ingurji gravi fil-konfront ta' martu bl-allegazzjonijiet u akkuzi li ghamel iktar minn darba fil-konfront taghha lill-British College of Accordionists wara li r-rapprezentanza lokali tal-konvenut giet terminata mill-Kullegg. Quddiem il-Kullegg, il-konvenut kjarament akkuza lil martu li ghamlet il-konverzjoni fil-munita li wassal ghat-tkeccija tieghu, u allega wkoll illi martu kellha relazzjoni intima ma' Ray Bodell. Fost ohrajn, il-konvenut ghajjar lill-attrici b'dan il-mod:-

*"... my pretending loving double personality wife. With her actions, I can assure you that everyone is shocked and disgusted. She is not trusted as she was before. This affair is now open to the public"*¹⁴

Kif ukoll:-

¹³ **Marthese Vella pro et noe vs. George Vella** – Prim'Awla, deciza 28 ta' Frar 2003.

¹⁴ Dok. F fol 332.

*“... I never did the conversion into Maltese pounds but my wife did and I have proof. ... Keeping all this in mind she is also to be considered unloyal and you surely should not be able to have confidence in her as well... Since Mr. Bodell came to Malta everything changed and all correspondences with the secretary came to a nill. This is because my wife and Mr. Bodell did all communications using SMS's through mobile phones”*¹⁵. [sottolinejar tal-Qorti]

Izda l-konvenut baqa' ma ressaqx provi biex jissostanzja l-allegazzjonijiet li ghamel kontra l-attrici. Jirrizulta li dawn l-akkuzi kellhom mizura ta' effikacija, kif il-konvenut evidentement xtaq, ghaliex fl-ittra datata 19 ta' Lulju 2007, is-segretarju tal-Kulleġg kiteb hekk b'risposta ghall-allegazzjonijiet li ghamel il-konvenut kontra martu:-

“L would not be automatically considered and I would not support her.

...

*Ray is very upset at the way L used and manipulated him as he considered this relationship purely as a working relatinshop with a mutual interest in music and ... L is deluding herself if she thinks it was anything more.*¹⁶”

Jirrizulta ghalhekk illi filwaqt li l-konvenut irrenda ruhu hati ta' ingurji gravi fil-konfront ta' martu, ma jirrizulta b'ebda mod li l-attrici rrendiet ruhha hatja bl-istess mod fil-konfront ta' zewgha. Lanqas jirrizulta l-kawzali ta' abbandun tad-dar matrimonjali, kif allegat mill-konvenut, u f'dan ir-rigward il-Qorti taqbel pjenament mar-Rapport Legali.

In konkluzjoni, il-Qorti ssib bhal-Perit Legali qabilha, illi z-zwieg bejn il-partijiet tkisser unikament minhabba htija tal-konvenut li rrenda ruhu hati ta' sevizzi u ingurji gravi fil-konfront ta' martu l-attrici.

Manteniment

Jirrizulta li, fost it-talbiet maghmula mill-attrici u mill-konvenut rikonvenzjonanti, hemm talba reciproka sabiex il-Qorti tordna l-hlas ta' manteniment lill-attrici da parti tal-konvenut, u lill-konvenut u da parti ta' l-attrici. Hadd minnhom ma xehed gew gab prova dwar id-dhul rispettiv taghhom jew dwar l-ispejjez rikorrenti jew straordinarji li ghandhom, wisq anqas dwar xi htiega jew bzonn li jircievu manteniment minghand xulxin. Jirrizulta li z-zewg partijiet ghadhom jipprattikaw il-professjoni taghhom u ghalhekk l-element tal-bzonn, li huwa rekvizit li ghandu jigi ppruvat sabiex tintlaqa' talba bhal din, huwa kompletament

¹⁵ Fol. 336.

¹⁶ Fol. 333

mankanti. Ghaldaqstant, it-tieni talba ta l-attrici u t-tieni talba tal-konvenut rikonvenzjonanti, ma humiex gustifikati u qed jigu respinti.

B'referenza ghat-talbiet rispettivi tal-partijiet li huma ddekadew reciprokament mid-dritt taghhom li jitolbu u jircievu manteniment minghand xulxin, il-Qorti tqis li in kwantu l-attrici ma tahti bl-ebda mod ghat-tkissir taz-zwieg, ma jistax jigi rravvizat dekadenza minn dan id-dritt, u ghalhekk filwaqt illi fil-prezent ma jirrizultax li hija ghandha htiega li tigi mantnuta mill-konvenut, jekk xi darba fil-futur ic-cirkostanzi taghha jinbidlu, hija xorta wahda tiritjeni d-dritt li titlob manteniment minghand l-istess konvenut. F'dan ir-rigward, il-Qorti taddotta l-konkluzjonijiet tar-Rapport Legali.

Madanakollu, fic-cirkostanzi riskontrati mill-Qorti f'dan iz-zwieg bejn il-partijiet, fejn gie stabbilit illi l-konvenut irrenda ruhu hati b'mod gravi fil-konfront ta' martu minhabba sevizzi u ingurji gravi kkommessi kontriha, il-Qorti sejra tiddipartixxi mill-konkluzjoni tal-Perit Legali fejn ma rravvizatx l-estremitajiet biex tapplika s-sanzjonijiet kontemplati fl-Artikolu 48(1)(d) fil-konfront tal-konvenut. L-agir sevizzjevoli tal-konvenut versu martu u l-ingurji gravi li wettaq ripetutament fil-konfront taghha, issarrfu f'tant tbatija da parti ta' l-attrici li l-Qorti hi tal-fehma li ghandha tuza d-diskrezzjoni taghha u tapplika fil-konfront tal-konvenut is-sanzjoni tad-dekadenza ghad-dritt tieghu li jircievi l-manteniment minghand l-attrici.

Ghaldaqstant, il-Qorti tapplika fil-konfront tal-konvenut is-sanzjoni kontemplata fl-Artikolu 48(1)(d).

Applikazzjoni tas-Sanzjonijiet Ohra Kontemplati mill-Artikolu 48

Salv ghall-konkluzjonijiet raggunti taht il-kappa ta' 'Manteniment', il-Qorti taddotta r-rakkomandazzjonijiet tal-Perit Legali u tqis illi hija sejra tapplika fil-konfront tal-konvenut is-sanzjonijiet kollha kontemplati mill-Artikolu 48(1), u fil-konfront ta' l-attrici, anke jekk ma nstabitx li kellha xi htija ghat-tkissir taz-zwieg u l-konsegwenzjali separazzjoni, is-sanzjonijiet kollha ghajr dik kontemplata fl-Artikolu 48(1)(d). Infatti l-attrici ma kkontestatx l-applikazzjoni fil-konfront taghha tad-dekadenza mid-drittijiet successorji taghha fil-konfront tal-konvenut, izda sostniet biss illi l-konvenut fic-cirkostanzi ghandu jiddekadi mid-drittijiet kollha kif kontemplat fl-Artikolu 48(1).

Il-Qorti tqis illi fic-cirkostanzi ta' dan il-kaz, fejn il-partijiet ilhom separati *de facto* sa mis-sena 2007 u fejn ma gabu ebda prova kwalsiasi dwar l-akkwisti li setghu ghamlu esklussivament bil-hidma rispettiv taghhom sew kemm ilhom jghixu separatament, sewwa sew waqt il-perijodu ta' konvivenza taghhom, u lanqas dwar donazzjonijiet li saru bil-hsieb taz-zwieg jew matul iz-zwieg, in-

nuqqas ta' applikazzjoni tas-sanzjonijiet kontemplati fl-Artikolu 48(1)(a),(b) u (c), bla dubju tista' tohloq iktar diffikultajiet bejn il-partijiet.

F'kull kaz, ai termini tad-dispozizzjonijiet ta' l-Artikolu 51 tal-Kodici Civili, il-Qorti tgawdi minn diskrezzjoni ferm wiesa' fl-applikazzjoni o meno tas-sanzjonijiet in kwistjoni f'kaz li l-firda ssir ghal wahda mir-ragunijiet kontemplati fl-Artikolu 40, u dan kull fejn skond ic-cirkostanzi fejn il-Qorti tqis li jkun xieraq li dawn jigu applikati. Fil-kaz tallum, il-Qorti thoss li ghandhom jghoddu l-effetti kontemplati fl-imsemmi Artikolu 48(1) fil-konfront taz-zewg partijiet appuntu biex ma jivvantawx pretensjonijiet ulterjuri fil-konfront ta' xulxin fir-rigward ta' drittijiet ta' successjoni u ta' akkwisti ohrajn gejjin mill-hidma taghhom li dwarhom ma gabux provi f'din il-kawza.

Komunjoni ta' l-Akkwisti

F'dan il-kaz ma jirrizultax illi d-dispensa *super matrimonio rato et non consummato* inghatat minhabba l-malafede ta' xi wahda mill-partijiet f'dan il-kaz. Id-digriet tal-annullament pronunzjata mit-Tribunal Ekklezzjastiku fit-28 ta' Frar 2009 tinsab ezebita a fol. 419 u 420 tal-process u minn qari tal-kontenut ta' l-imsemmija decizjoni u tenut kont ic-cirkostanzi li jirrizultaw mill-atti ta' din il-kawza li jidher li wasslu ghall-pronunzjament ta' zwieg li ma giex kunsmat, ma jista' jigi rravvizat ebda element ta' malafede f'ebda wahda mill-partijiet ghal dan il-*caputat nullitatis*. Ghalhekk, ghandu jigi dikjarat li z-zewg partijiet kienu in buona fede meta kkuntrattaw iz-zwieg taghhom.

Dan qed jinghad ghaliex skond l-Artikolu 20 tal-Kap 255, jekk iz-zewg partijiet ikunu in buona fede, il-komunjoni tal-akkwisti titqies illi kienet tezisti favur iz-zewg mizzewgin sad-data li fiha s-sentenza ta' nullita` tkun saret res judicata¹⁷. Rigward l-element tal-buona fede tal-konjugi, l-awtur Taljan, Francesco Gazzjoni fit-trattat tieghu *Manuale di Diritto Privato*¹⁸ fil-kummenti tieghu dwar zwieg putattiv u l-kriterji kostituttivi tieghu, jghid hekk:-

“Per quanto riguarda la buona fede, in questo caso essa equivale a ignoranza delle causa di invalidita’. L’errore puo’ essere di fatto ...di diritto ... e puo’ anche essere teoricamente inescusabile. Secondo le regole generali la buona fede si presume e deve essere presente al momento della celebrazione del matrimonio [mala fides superveniens non nocet].”

Il-Qorti qed tikkonsidra illi b'applikazzjoni tal-Artikolu 20 (1) tal-Kap. 255 bejn il-partijiet, jibqghu jissussistu l-effetti ta' zwieg validu favur iz-zewg partijiet.

¹⁷ Qorti tal-Appell fit-30 ta' Settembru 2016 fl-ismijiet **Perit Herbert De Bono vs Astrid Francione**.

¹⁸ Edizione X – 2003.

Jigi ribadit illi f'din il-kawza, ma saret ebda prova dwar ir-registrazzjoni tad-digriet tad-dispensa wisq anqas dwar id-data meta dan assuma effett civili, u ghalhekk l-ezercizzju ta' komputazzjoni li l-Qorti sejra taghmel ser ikun ibbazat fuq il-binarju illi z-zewg partijiet ghandhom jibbenefikaw mill-effetti ta' zwieg validu u ghall-finijiet tar-rizoluzzjoni tal-vertenza li tirrigwarda l-aspett patrimonjali, il-Qorti ser tikkonsidra wkoll illi bejn il-partijiet baqa' jissussisti r-regim tal-komunjoni tal-akkwisti. Konsegwentement, il-likwidazzjoni u divizjoni ta' l-assi ser issir skond id-disposizzjonijiet li jirregolaw il-komunjoni tal-akkwisti ta' bejn konjugi fi zwieg validu, b'dan illi tali komunjoni ser jigi kkonidrat li baqghet fis-sehh sad-data ta' din is-sentenza tal-lum.

Proprjeta` Immobili

Il-partijiet izzewgu fil-15 ta' Dicembru 1984. Qabel iz-zwieg taghhom, cioe` permezz ta' kuntratt datat 10 ta' Gunju 1982, il-partijiet kienu akkwistaw minghand il-genituri tal-konvenut, id-dar bin-numru 160, gewwa St. R Street, Hal Tarxien¹⁹. Billi huwa manifest illi dan il-fond inxtara qabel iz-zwieg bejn il-partijiet, dan ma huwiex assi tal-komunjoni ta' l-akkwisti u ma jidholx fl-istess komunjoni. Sfortunatament, jidher li dan il-fatt sfugga lill-partijiet u lill-Perit Legali li lkoll ittrattaw dan il-fond bhala assi tal-komunjoni ta' l-akkwisti. Dan ghamluh iz-zewg partijiet, fin-noti guramentati taghhom²⁰, filwaqt illi l-Perit Legali fl-ezercizzju tal-likwidazzjoni u qsim tal-komunjoni ta' l-akkwisti li ghamlet fir-Rapport taghha, assenjat dan il-fond lill-konvenut.

Mill-provi jirrizulta illi l-konvenut kien jokkupa dan il-fond, proprjeta` tal-genituri tieghu, sa minn qabel iz-zwieg u kien juzah bhala studio muzikali fejn kien jghallem il-muzika u jipprattika l-professjoni tieghu. Wara li dan il-fond gie akkwistat mill-partijiet waqt l-gherusija taghhom, huma wettqu diversi alterazzjonijiet fil-fond biex jikkonvertuh f'post ghall-abitazzjoni u wara z-zwieg, sar id-dar matrimonjali taghhom. Il-konvenut jippretendi illi l-bejgh tal-fond lill-partijiet kien simulat ghaliex skond hu, il-genituri tieghu riedu jaghtu dan il-fond lilu b'donazzjoni bl-istess mod li ddonaw jew hallew b'legati l-assi l-ohrajn taghhom lil hutu. In sostenn ta' din il-verzjoni tieghu, il-konvenut jghid li huwa ma wiret xejn minghand ommu u missieru. Isostni wkoll illi huwa intavola kawza biex il-kuntratt ta' akkwist tad-dar matrimonjali jigi rexxiss stante li gie simulat. Hemm qbil li din il-kawza ghadha pendent sal-lum wara li sar appell mis-sentenza ta' l-ewwel Qorti.

Ghalhekk, dak li ghandha quddiemha din il-Qorti huwa kuntratt ta' akkwist ta' fond li tieghu l-partijiet huma koproprietarji indivizament bejniethom f'ishma

¹⁹ Kuntratt Doc. A a fol. 121 u 224.

²⁰ A fol 34 *et seq.*, nota ta' l-attrici, u a fol. 47 *et seq.*, nota tal-konvenut.

ndaqs, liema proprjeta` ma tidholx fil-komunjoni ta' l-akkwisti. Sal-lum, dan il-kuntratt ma giex rexxiss u ghalhekk il-Qorti tqis illi dan il-kuntratt ghadu jghodd b'dan li l-fond jappartjeni in komun liz-zewg partijiet f'komunjoni tal-beni ai termini tad-dispozizzonijiet ta' l-Artikolu 489 et seq. tal-Kodici Civili, bid-drittijiet kontemplati fl-Artikolu 495, u dan sakemm ikun hemm decizjoni finali fil-kawza istitwita mill-konvenut li tiddeciedi differentement.

Il-Qorti fic-cirkostanzi ma ghandhiex ghalfejn taggudika ulterjorment dwar id-drittijiet tal-partijiet fuq dan il-fond ghaliex dan huwa appuntu l-mertu ta' kawza *ad hoc* li ghadha pendenti. Ghalhekk, ser thalli s-sitwazzjoni impregudikata ghad-drittijiet tal-partijiet pendenti l-kawza pendenti imsemmija.

Ghal din ir-raguni, il-Qorti ma tistax tikkondividi l-konkluzjoni tal-Perit Legali li l-fond matrimonjali ghandu jigi assenjat lill-konvenut. L-assenjazzjoni tal-fond lil xi wiehed jew wahda mill-partijiet ma tistax issir f'cirkostanzi fejn it-titolu ta' l-attrici fuq l-istess fond qed jigi kkontestat f'proceduri li sal-lum ghadhom pendenti.

Il-Qorti ma taqbilx lanqas mal-konkluzjoni tal-Perit Legali li, stabbilit li ma giex ippruvat li l-prezz ghall-akkwist ta' dan il-fond thallasx mill-partijiet waqt iz-zwieg, is-somma ta' Lm6,000 ghandha ghalhekk titqies bhala debitu tal-komunjoni ta' l-akkwisti. Galadarba ma tistax issir l-assenjazzjoni ta' dan il-fond lil xi wiehed jew wahda mill-partijiet bhala parti mil-likwidazzjoni u qsim tal-komunjoni ta' l-akkwisti, l-ebda wahda mill-partijiet ma jista' jkollha kreditu kontra l-ohra ghall-hlas ta' nofs il-prezz. Is-sitwazzjoni li ghandha prezenti quddiemha l-Qorti illum hija li jekk il-partijiet ghadhom ma hallsux il-prezz tax-xiri tal-fond, dan huwa kreditu li semmai huwa dovut lil min wiret lill-vendituri ta' l-istess fond. Anke jekk jezisti dan il-kreditu, qatt ma jista' jitqies li huwa dovut mill-komunjoni ta' l-akkwisti izda minghand il-proprjetarju effettiv tal-fond, u illum huma proprjetarji z-zewg partijiet indivizament u ugwalment bejniethom.

Fl-isfond ta' dan kollu, izda, il-Qorti mhix ser tilqa' t-talba ta' l-attrici biex il-konvenut ma jibqax jokkupa d-dar matrimonjali jew li tghix hi fil-fond, ghall-istess ragunijiet validi li sabet il-Perit Legali ossia l-fatt li wara li l-attrici telqet mill-fond, il-konvenut, li kien ilu jokkupah sa minn qabel iz-zwieg bejn il-partijiet, baqa' jokkupah sal-lum oltre li dan huwa l-post minn fejn jezercita l-professjoni tieghu. Ghalhekk il-Qorti qed tiddeciedi illi pendenti l-ezitu tal-kawza l-ohra bejn il-partijiet, il-konvenut ghandu jibqa' jirrisjedi f'dan il-fond.

L-unika proprjeta` immobbli li tiffirma parti mill-komunjoni ta' l-akkwisti huwa l-garaxx li jinsab faccata tad-dar matrimonjali u li gie akkwistat mill-partijiet waqt iz-zwieg permezz ta' kuntratt datat 5 ta' Frar 1988 fl-atti tan-Nutar Paul Pullicino.

Il-partijiet jaqblu illi l-valur ta' dan il-garaxx huwa ta' €24,000²¹ izda ma hemmx qbil dwar min minnhom ghandu jigi assenjat dan il-fond. Fic-cirkostanzi, il-Qorti tordna li dan il-fond jinbiegh fuq is-suq hieles ghal mhux inqas mill-imsemmi prezz ta' €24,000 u, fin-nuqqas li dan isehh fi zmien sena, il-fond jinbiegh fis-subbasta skond il-ligi, u r-rikavat jinqasam b' mod ugwali bejn il-partijiet.

Vetturi u Poloz ta' Assigurazzjoni

Il-Qorti taqbel mar-rakkomondazzjoni tal-Perit Legali li filwaqt li l-attrici tigi assenjata l-vettura Toyota Platz bin-numru ta' registrazzjoni RIT-211, il-konvenut jigi assenjat il-vettura Rover 75 bin-numru ta' registrazzjoni EBF-531 minghajr ebda ekwiparazzjoni bejniethom. Peress li jidher li hadd mill-partijiet ma jrid li jigi assenjat il-vettura Mercedes bin-numru ta' registrazzjoni IRP-548, qed jigi deciz li din ghandha titpogga immedjatament ghall-bejgh fuq is-suq u r-rikavat jinqasam ugwalment bejn il-partijiet.

Il-Qorti tordna wkoll li z-zewg poloz ta' assicurazzjoni fuq il-hajja tal-partijiet²² jigu assenjati kif propost mill-Perit Legali fir-Rapport taghha, cioe` l-polza f'isem l-attrici jew ir-rikavat minnu f'kaz li jkun immatura fil-mori tal-kawza, lill-attrici, u l-polza f'isem il-konvenut jew ir-rikavat minnu f'kaz li jkun immatura fil-mori tal-kawza, lill-konvenut minghajr ebda ekwiparazzjoni bejniethom.

Krediti tal-Komunjoni ta' l-Akkwisti

Il-konvenut isostni fin-nota guramentata tieghu illi l-partijiet kienu investew is-somma ta' cirka €37,270 sabiex il-genituri ta' l-attrici xtraw il-fond Block 3, Entratura A, Bieb numru 1, Triq is-Salvatur, Kalkara, minghand l-AwtoL` tad-Djar. Jirrizulta li dan il-fond gie akkwistat minn Saviour u Doris Micallef bis-sahha ta' kuntratt fl-atti tan-Nutar Rosella Sciberras datat 25 ta' Gunju 1997 a fol. 131 u 132 kif ukoll a fol 229 tal-process²³. Skond l-attrici, li giet korroborata pjenament minn ommha kif ukoll minn ohtha Maria Formosa, hija hallset waqt iz-zwieg taghha mal-konvenut id-depozitu ghall-akkwist tal-fond li thallas fuq il-konvenju datat 2 ta' April 1997, fis-somma ta' Lm1,125. Jirrizulta wkoll mill-imsemmija dokumenti illi omm u missier l-attrici kienu ssellu s-somma ta' Lm7,000 minghand Mid-Med Bank Limited biex jifinanzjaw in parte l-akkwist ta' dan il-fond²⁴, kif ukoll li Maria Formosa u zewgha Eugenio Formosa ikkostitwew ruhhom bhala garanti personali ghall-obbligu tal-hlas ta' dan is-self.

²¹ Valutazzjoni tas-26 ta' Novembru 2014.

²² Polza bin-numru 37908 f'isem l-attrici **Dok. ED1** u polza bin-numru 37907 f'isem il-konvenut – **Dok ED2**.

²³ Il-kopja esebita ma jidhrax li hija kopja kompluta tal-kuntratt ta' akkwist.

²⁴ Ara kuntratt ta' akkwist datat 25 ta' Gunju 1997 kif ukoll iz-zewg faccati ta' fol. 129.

Il-Qorti ma tikkondividix il-fehma tal-Perit Legali illi ghalkemm il-genituri ta' l-attrici kienu hadu self biex jiffinanzjaw l-akkwist ta' dan il-fond, gie ppruvat sodisfacjentement li *“il-kumplament tal-prezz u possibbilment il-pagamenti tas-self thallsu mill-partijiet X”*. Jidher li l-Perit Legali wasslet ghal din il-konkluzjoni fuq dak li jirrizulta mill-affidavit²⁵ ta' Rosemary Wright, kif ukoll fuq zewg testmenti ta' omm l-attrici li permezz taghhom il-fond in kwistjoni gie mholli bi prelegat lill-attrici, bid-dikjarazzjoni espressa mit-testaturi illi *“ghalkemm il-fond gie miksub minnhom, il-flus ghall-akkwist tal-istess fond gew provduti mill-prelegatarja L X fl-interrezza taghhom.”* Skond il-Perit Legali, ghalkemm dawn it-testamenti gew sussegwentement revokati u mibdula, id-dikjarazzjonijiet maghmula fihom jibqghu *“validi u fermi”*.

Fl-ewwel lok il-Qorti qiegħda tiskarta kull referenza għall-affidavit ta' Rosemary Wright in vista tal-fatt li dan gie sfilzat mill-atti. Fit-tieni lok, jirrizulta ppruvat illi permezz ta' l-ahhar testment ta' Doris Micallef²⁶, il-fond in dizamina thalla bi prelegat unikament lil Maria Formosa, filwaqt illi l-attrici ma giet imhollija ebda prelegat izda giet istitwita bhala eredi universali ta' ommha flimkien ma' hutha l-ohra kollha ghaliex, kif dikjarat fl-istess testament, tul hajjitha it-testatrici tat lil L X s-somma ta' l-ekwivalenti f'Euro ta' Lm30,000 akkont ta' sehemha mill-eredita`.

Il-Qorti tqis illi kieku l-prezz kollu għall-akkwist ta' dan il-fond thallas mill-komunjoni ta' l-akkwisti bejn il-partijiet kontendenti, il-fond ma kienx jintiret finalment minn oht il-konvenuta minflok mill-attrici. Fuq kollox, it-testatrici, kieku verament irceviet flus minn bintha l-attrici għal kwalsiasi raguni, ma kienetx tiddikjara li l-flus li hija tat lill-attrici tul hajjitha tathomlha akkont ta' sehemha mill-eredita` tagħha. F'dan is-sens il-Qorti ma tikkondividix il-konkluzjoni tal-Perit Legali li d-dikjarazzjoni maghmula f'testment li sussegwentement gie revokat, tibqa' valida u ferma; speċjalment meta bhal kaz odjern id-dispozizzjonijiet ta' l-ahhar testment jikkontradixxu b'mod assolut id-dispozizzjonijiet revokati²⁷.

Barra minn hekk, huwa sinjifikanti li l-konvenut ma ressaq ebda prova ulterjuri oltre d-dikjarazzjoni li għamel fin-nota guramentata tieghu, in sostenn ta' l-allegazzjoni li l-komunjoni ta' l-akkwisti investiet is-somma ta' cirka Lm16,000 biex jinxtara l-fond in kwistjoni, u fl-isfond tal-fatt illi m'hemmx dubju li l-akkwirenti kienu selfu s-somma ta' Lm7,000 mill-bank biex jiffinanzjaw l-akkwist, il-konvenut baqa' ma offra ebda spjegazzjoni dwar kif u b'liema mod hu

²⁵ Pagna 56 tar-Rapport Legali.

²⁶ Dok. RP7, datat 21 ta' Lulju 2010 a fol. 501.

²⁷ Dok RPX 5 a fol. 491 huwa biss abbozz ta' testament ta' Doris u Saviour Micallef.

u martu hallsu l-prezz ta' l-akkwist ta' dan il-fond. Wara kollox, l-attrici cahdet enfatikament li kienet versat is-somma msemmija mill-konvenut lill-konjugi Micallef, filwaqt li Maria Formosa kienet ferm konsistenti u kkonfermat li kull ma kienet hallset l-attrici mill-prezz ta' l-akkwist, kien id-depozitu ta' Lm1,125 u ghall-bqija ommha kienet tmur il-bank u thallas in kontanti r-ripagamenti mensili. Finalment, il-konvenut qatt ma allega li l-partijiet kienu jhallsu r-ripagamenti mensili lill-Bank.

Il-verzjoni ta' l-attrici u familtha baqghet ma gietx kontradetta u qed tasal ghall-konkluzzjoni illi ma giex ippruvat sodisfacentement l-allegazzjoni tal-konvenut li l-partijiet investew is-somma allegata ta' €37,270 fil-fond akkwistat minn omm u missier l-attrici.

Konsegwentement il-Qorti filwaqt li tiddipartixxi mill-konkluzjoni tal-Perit Legali f'dan ir-rigward, tiddeciedi li l-komunjoni ta' l-akkwisti ghandha kreditu kontra l-attrici fl-ekwivalenti f'Euro tas-somma ta' Lm1,125 li giet imhallsa akkont tal-prezz ta' akkwist tal-fond *de quo*. Il-konvenut ghandu ghalhekk dritt li jircievi nofs l-ammont ta' €2,620.25, ossia €1,310.12 minn sehem l-attrici fil-komunjoni ta' l-akkwisti.

Rigward il-kreditu l-ohrajn li gew pretizi mill-partijiet f'din il-kawza, il-Qorti tosserva qabel xejn illi l-partijiet ma jaqblux bejniethom la dwar l-ammonti li allegatament thallsu waqt iz-zwieg lil Raymond X, lil Maria Theresa Marmorato u lil Rose Grech, u lanqas dwar it-titolu li bih dawn il-flus ghaddew lil dawn it-terzi.

Raymond X jaccetta li l-partijiet tawh is-somma ta' Lm2,300 rapprezentanti s-sehem dovut lilu mill-konvenut mill-wirt ta' ommu u missieru, filwaqt li l-attrici tghid li l-konvenut, kontra r-rieda taghha, tah Lm2,400 biex jghinu jibda hajtu ta' ragel separat, kif ukoll somma ohra in linea ta' manteniment ghat-tifla tieghu. Raymond X jikkontesta li thallas dan l-ammont ta' l-ahhar, u mill-kumpless tax-xhieda kollha fir-rigward, il-Qorti ssib illi fic-cirkostanzi ma hemmx bizzejjed provi biex jikkonvincuha li Raymond X verament thallas xi ammont ghall-manteniment tat-tifla ta' hut il-partijiet.

Ghar-rigward is-somma ta' Lm2,300 li Raymond X jammetti li huwa rcieva minghand il-partijiet, huwa jghid li din kienet dovuta lilu bhala hlas ta' sehem il-konvenut mill-ekwiparazzjoni dovuta skont l-ahhar testment tal-genituri ta' l-ahwa X. In vista ta' din l-istqarrija, li giet konfermata mill-konvenut, jirrizulta li thallas debitu parafernali tal-konvenut b'fondi tal-komunjoni ta' l-akkwistu li ghalhekk ghandha kreditu fil-konfront tal-konvenut fis-somma ta' mill-inqas Lm2,300 (jew €5,357.57). Konsegwentement, l-attrici tithallas nofs dan l-ammont minn sehem il-konvenut fil-komunjoni ta' l-akkwisti, cioe` s-somma ta' €2,678.79.

Fir-rigward ta' l-ammont li nghataw lil Rose Grech, habiba tal-familja X, il-Qorti tqis illi ma tressqux provi sodisfacjenti mill-attribici li l-partijiet hallsu s-somma ta' Lm5,000 kif allegat mill-attribici. L-imsemmija xhud Rose Grech cahdet illi hija qatt irceviet l-ammont ta' Lm5,000 mill-partijiet. Fuq kollox, mill-provi mressqa f'dan ir-rigward, partikolarment fid-dawl tal-fatt li l-attribici giet deskritta bhala mara qalbha tajba u generuza, il-Qorti ma hijiex sodisfatta li l-flus li Rose Grech tistqarr li l-partijiet ghaddeu lilha u lil zewgha, kienu fin-natura ta' self bil-hsieb li jigu imradda lura lill-komunjoni ta' l-akkwisti, izda kienu pjuttost kaL`. Kieku kienu self wiehed kien jistenna li ta' lanqas issir skrittura.

L-istess jista' jinghad fir-rigward tal-flus moghtija lil Maria Theresa Marmorato. L-attribici tghid li zewgha kien ghadda s-somma kompleksiva ta' cirka Lm10,000 lil ohtu biex jghinha f'xi ameljoramenti li saru fid-dar taghha, izda x-xhud Marmorato tichad li li l-partijiet kienu ghenuha finanzjarjament. Ix-xhud sostniet illi bhala rigal kienu taw lilha u lil zewgha flus biex jixtru salott u rigal ta' tavolina u armadju li ma kellhomx iktar bzonnu. Fid-dawl ta' din ix-xhieda ta' oht il-konvenut, il-Qorti mhix konvinta illi l-flus mghoddija lilha kienu intizi bhala self jew li kellhom jithallsu lura lill-partijiet u ghalhekk qed jigi deciz li l-komunjoni ta' l-akkwisti ma ghandha ebda kreditu kontra oht il-konvenut.

Ghalhekk, ghall-finijiet tal-hlas tal-kreditu tal-komunjoni ta' l-akkwisti, u wara tpacija parzjali qed jigi deciz li l-attribici ghandha thallas lill-konvenut is-somma ta' elf tliet mija u tmeinja u sittin Euro u sitta u sittin centezmu (€1,368.66).

Kontijiet Bankarji

Il-Qorti taqbel mal-Perit Legali illi ghalkemm jirrizulta mill-provi li kien hemm self bankarju li ttiehed mill-partijiet matul il-konvinenza matrimonjali taghhom, dan is-self thallas in toto u ebda parti ma vvantat xi pretensjoni dwar il-fondi mhallsa fuq dan is-self. Ghalhekk, in vista tal-fatt illi jidher li ma ghadx hemm kontijiet bankarji f'isem il-partijiet, la separatament u lanqas konguntivament, ma hemmx htiega ta' xi provvediment f'dan ir-rigward.

Mobbli Ohra tal-Komunjoni

Il-Perit Legali hejjiet prospett dettaljat u studjat, ibbazat fuq ix-xewqa murija mill-partijiet rispettivament dwar l-oggetti li jixtiequ li jigu assenjati lilhom u li jinsabu fid-dar matrimonjali.

Il-Qorti, wara li fliet il-listi ta' l-oggetti esebiti mill-partijiet man-noti guramentati taghhom, taqbel mal-Perit Legali li l-konvenut jigi assenjati, b'mod generali, dawk

l-oggetti li indika li jrid huwa biss, filwaqt li l-attrici tigi assenjata, bl-istess mod generali, dawk l-oggetti li hija biss tixtieqhom. Għall-bqija tal-mobbli li l-partijiet xtaqhom it-tnejn jew ma xtaqhom hadd, il-Qorti wkoll taqbel li dawn jigu assenjati lil parti jew l-ohra b'kemm jista' jkun l-istess valur. Infatti, il-valur ta' l-oggetti hekk assenjati fir-Rapport Legali huwa ugwali (€99,923 kull wiehed) u l-Qorti taghmel taghha l-iskeda li tinsab fl-istess Rapport a fol. 690 sa 693 (Skeda A: oggetti assenjati lill-konvenut), u l-iskeda li tinsab a fol. 693, 694 u 695 (Skeda B: oggetti assenjati lill-attrici) liema skedi ghandhom jiformaw parti minn din is-sentenza billi jigu annessi maghha bhala 'Appendix A'.

Il-konvenut fid-domandi in eskussjoni lill-Perit Legali, issenjala l-fatt li uhud mill-oggetti assenjati lill-fl-iskeda A (vazun kbir ciniz, inkwatu tal-fidda u nest of tables interzjati) b'valur ta' komplessiv ta' €548 huma neqsin mid-dar matrimonjali, filwaqt li oggett wiehed mill-lista Skeda B assenjata lill-attrici huwa wkoll nieqes (par centri zghar tal-fidda, b'valur ta' €116). Madanakollu, jirrizulta li ma hemmx qbil bejn il-partijiet dwar jekk effettivament dawn l-oggetti humiex neqsin jew le stante illi ma humiex indikati fil-lista ta' l-attrici ta' l-oggetti li skond hi ma nstabux meta gie esegwit il-Mandat ta' Deskrizzjoni. Ghalhekk, salv ghal dak li ser jinghad 'il quddiem taht is-sezzjoni 'Beni Parafernali' ma hemmx lok li l-Qorti tiddisturba l-assenjazzjonijiet tal-mobbli tal-komunjoni li ghamlet il-Perit Legali fl-iskedi A u B.

Għall-bqija, l-oggetti indikati mill-Perit Legali fl-iskeda li tinsab a fol. 689/690, li qed jigu annessi ma' din is-sentenza bhala 'Appendix B', hlief għall-amplifier u pedaljera, mhux qed jitqiesu bhala beni parafernali tal-konvenut izda beni tal-komunjoni a tenur ta' l-Artikolu 1321 tal-Kap. 16 u ghandhom ghalhekk jitpoggew immedjatament għall-bejgh fuq is-suq u r-rikavat taghhom jigi maqsum ugwalment bejn il-partijiet.

L-istess qed jigi deciz dwar l-oggetti li l-konvenut jghid li gew neqsin mid-dar matrimonjali, filwaqt li l-attrici tghid li hbiehom il-konvenut ghaliex mhux indikati fil-mandat ta' deskrizzjoni li sar fuq talba taghha gewwa d-dar matrimonjali f'Hal Tarxien. Hawnhekk il-Qorti tosserva illi minkejja li l-konvenut allega ripetutamente tul dawn il-proceduri li l-attrici nehhiet diversi oggetti mid-dar matrimonjali meta harbet bil-lejl ad insaputa tieghu fit-12 ta' Gunju 2007, huwa ma gab ebda prova in sostenn ta' din l-allegazzjoni u fir-rapporti li ghamel lill-Pulizija²⁸ meta skond hu, innota li kien hemm oggetti neqsin mid-dar matrimonjali, naqas milli jindika mqar wiehed minn dawn l-oggetti li ma nstabux. Fin-nuqqas ta' xi spjegazzjoni valida, lanqas hija kredibbli l-verzjoni ta' l-attrici li l-konvenut heba dawn l-oggetti.

²⁸ Dok. PUL1 a fol. 456 u 461.

Ghalhekk, billi dawn l-oggetti jistghu jifaccaw fil-futur il-Qorti tqis li ghandhom jinzammu in komun bejn il-partijiet b'dan illi jekk jinstabu, jitpoggew ghall-bejgh fuq is-suq u r-rikavat jinqasam ugwalment bejniethom.

Finalment, billi l-attrici fin-nota gumentata taghha, qablet espressament li hija ma ghandha ebda oggezzjoni li l-kontenut tal-garaxx gewwa Rahal Gdid, mikri lill-partijiet, jigi assenjat fl-intier tieghu lill-konvenut, inkluz is-sigra tal-Milied kif ukoll il-kontenut kollu gewwa l-garaxx ta' Birebbuga mikri lill-partijiet, il-Qorti qieghda tassenza dawn l-oggetti wkoll lill-konvenut.

Beni Parafernali

A fol. 44 tal-process, l-attrici indikat daww l-oggetti li huma parafernali taghha kif ukoll daww li huma parafernali tal-konvenut. Da parti tieghu, il-konvenut jikkontendi li hemm diversi oggetti ohra li l-attrici indikat li jappartjenu lill-komunjoni ta' l-akkwisti li huma parafernali tieghu. Jidher li l-partijiet mhux qeghdin jaqblu dwar jekk l-oggetti segwenti humiex parafernali tal-konvenut jew tal-komunjoni:-

Ornament ta' fuq il-librerija, kotba tal-muzika li jinsabu fil-librerija, zewg speakers kbar, linfa u par brazzi tal-kristall, zewg mirja indurati, par inkwatri bil-fjuri tac-ceramika, par statwetti tac-ceramika, par lustrini bil-mirja indurate, erba' inkwatri kbar, telephone table (Dok L), par brazzi tal-bronze u par brazzi zghar fil-passaggi.

Skond il-Perit Legali gie ppruvat li dawn l-oggetti jappartjenu lill-konvenut izda l-Qorti tqis illi iridu jingiebu provi cari u inekwivoci biex tingheleb il-presunzjoni li l-beni kollha li l-mizzewgin ikollhom jew parti minnhom ikollha, jitqiesu li jaghmlu parti mill-akkwisti sakemm ma jkunx ippruvat xort'ohra²⁹. L-attrici ma taqbilx illi dawn l-oggetti huma parafernali tal-konvenut.

Huwa minnu li gie ppruvat li qabel iz-zwieg il-konvenut kellu xi oggetti fid-dar li sussegwentement saret id-dar matrimonjali, peress li kien juza dan il-fond bhala studio muzikali u biex jghallem il-muzika. Fil-fatt, huwa esebixxa ricevuta tax-xiri ta' amplifijer u pedaljera, datata 9 ta' September 1975³⁰ filwaqt li ohtu Maria Theresa Marmorato wkoll ikkonfermat illi l-konvenut kellu fireplace, linfa u wall unit kif ukoll hafna strumenti muzikali fil-fond qabel iz-zwieg. Madanakollu, oltre ghal dawn l-oggetti kif ukoll daww l-oggetti li l-attrici espressament qablet li huma parafernali tal-konvenut³¹, il-Qorti mhix konvinta illi l-konvenut ressaq prova sodisfacjenti biex juri li l-beni rimanenti li jippretendi li huma parafernali

²⁹ Artikolu 1321 tal-Kap. 16

³⁰ Dok. C a fol. 70.

³¹ A fol. 44 – vjolin, parr putruni, skrivanija zghira antika, pjanu upright u fireplace zghir.

tieghu, ma humiex tal-komunjoni. B'mod partikolari, l-attrici tikkontesta li z-zewg *speakers* kbar li jinsabu fl-istudio taghha, kienu tal-konvenut qabel iz-zwieg.

Ghalhekk, ferm il-premess, il-Qorti sejra tassenja lill-konvenut is-segweni oggetti li huma parafernali tieghu:-

Vjolin, par pultruni, skrivanija zghira antika, pjanu upright u fireplace zghir, librerija, amplifier u pedaljera.

Jirrizulta madanakollu, illi l-fireplace u l-librerija diga` gew specifikatament assenjati lill-konvenut fi 'skeda A' bhala sehmu mill-beni mobbli tal-komunjoni ta' l-akkwist, b'valur komplessiv ta' €5,124 u ghalhekk jidher li hemm lok ghall-hlas ta' ekwiparazzjoni lill-konvenut minn sehem l-attrici fil-komunjoni.

Izda l-Qorti tosserva li hija diga` assenjat lill-konvenut, oltre ghall-mobbli indikati fi 'skeda A', il-kontenut tal-garaxx gewwa Rahal Gdid, mikri lill-partijiet, jigi assenjat fl-intier tieghu lill-konvenut, inkluz is-sigra tal-Milied kif ukoll il-kontenut kollu gewwa l-garaxx ta' Birzebuga mikri lill-partijiet. Billi l-partijiet baqghu ma ndikawx valur ghal dawn il-mobbli, u jirrizulta wkoll li l-attrici ghandha taghti lill-konvenut in via ta' ekwiparazzjoni ta' krediti dovuti lill-komunjoni ta' l-akkwisti is-somma ta' €1,368.66, il-Qorti qieghda *arbitrio boni viri* tillikwida l-valur ta' dawn il-mobbli fis-somma ta' €3,755 u b'hekk ebda ekwiparazzjoni hija dovuta mill-attrici lill-konvenut ghall-oggetti mobbli lill-assenjati.

Finalment, in kwantu l-oggetti li l-attrici indikat li huma parafernali taghha, ma tressqt ebda prova fir-rigward u ghalhekk dawn gew meqjusa u assenjati bhala beni appartenenti lill-komunjoni.

Kirja tal-Garaxx

Il-partijiet jikru garaxx gewwa 12, Triq ix-Xoghol, Birzebuga. Il-partijiet naqsu milli jressqu provi dwar din il-kirja, hliet li l-konvenut wara li gie pprezentat ir-Rapport Legali, esebixxa diversi ricevuti tal-hlas tal-kera tal-garaxx fis-somma ta' €400 kull sitt xhur, u jippretendi li jigi assenjat nofs dawn il-hlasijiet li jirrizultaw skond l-ricevuti esebiti³². Il-Qorti, in vista tal-fatt illi l-attrici qablet li l-konvenut jigi assenjat il-lokazzjoni ta' dan il-fond flimkien mal-kontenut tieghu³³, qieghda tassenja l-lokazzjoni lill-konvenut li jirrizulta li baqa' jgawdi esklussivament il-pussess ta' dan il-fond. Fic-cirkostanzi, il-Qorti qed tiddeciedi illi l-konvenut ma ghandu ebda dritt ghal rifuzjoni ta' nofs l-ammont imhallas in linea ta' kera matul is-snin kemm ilhom separati *de facto* il-partijiet u lanqas ma hija dovuta ebda ekwiparazzjoni lill-attrici ghal din l-assenjazzjoni.

³² Fol 719 sa 727.

³³ Nota guramentata tal-attrici, fol. 34.

Decide

Ghal dawn il-motivi l-Qorti qed taqta' u tiddeciedi l-kawza billi in kwantu ghat-talbiet attrici, prevja li tichad l-eccezzjonijiet tal-konvenut in kwantu mhux kompatibbli ma' dan hawn deciz,

1. Tilqa' l-ewwel talba u tippronunzja s-separazzjoni personali bejn il-partijiet minhabba sevizzi u ingurji gravi imputabbli esklussivament lill-konvenut;
2. Tichad it-tieni talba ghall-hlas ta' retta alimentari lill-attrici;
3. Tilqa' t-tieni talba u tapplika fil-konfront tal-konvenut l-effetti tad-dispozizzjonijiet ta' l-Artikolu 48(1) in toto;
4. Tilqa' r-raba' talba u tiddikjara xolta l-komunjoni ta' l-akkwisti bejn il-partijiet b'effett millum u:-
 - a. Tassenja a favur l-attrici l-vettura Toyota Platz bin-numru ta' registrazzjoni RIT-211, il-polza ta' assicurazzjoni fuq il-hajja intestata f'isem l-attrici, jew ir-rikavat taghha, u l-oggetti mobbli elenkati fl-iskeda B formanti parti minn Appendix A;
 - b. Tassenja lill-konvenut il-vettura Rover 75 bin-numru ta' registrazzjoni EBF-531, il-polza ta' assicurazzjoni fuq il-hajja intestata f'isem il-konvenut, jew ir-rikavat taghha, u l-oggetti mobbli elenkati fl-iskeda A formanti parti minn Appendix A, kif ukoll l-oggetti mobbli ohra elenkati taht is-sezzjoni intestata 'Mobbli Ohra tal-Komunjoni' u 'Beni Parafernali'; u
 - c. Ghall-bqija, tillikwida u tassenja l-istess komunjoni ta' l-akkwisti bil-mod kif imfisser fis-Sezzjoni intestata "Komunjoni ta' l-Akkwisti" senjatament taht il-kappa 'Propjeta' Immobbli', 'Vetturi u Poloz ta' l-Assicurazzjoni', 'Krediti tal-Komunjoni', 'Kontijiet Bankarji', 'Mobbli Ohra tal-Komunjoni' u 'Kirja tal-Garaxx'.
5. Tichad il-hames talba attrici.
6. Tichad is-sitt talba fuq nuqqas ta' provi.
7. Tilqa' s-seba' talba u konsegwentement tawtorizza lill-konvenuta tirregistra din is-sentenza fir-Registru Pubbliku.

In kwantu ghall-kontro talba tal-konvenut, filwaqt li tichad l-eccezzjonijiet ta' l-attrici in kwantu mhux kompatibbli ma' dan hawn deciz,

1. Tilqa' l-ewwel talba limitament billi tippronunzja s-separazzjoni personali bejn il-partijiet izda tichadha ghall-kumplament.
2. Tichad it-tieni talba ghall-hlas ta' retta alimentari;
3. Tilqa' r-raba' talba u tiddikjara xolta l-komunjoni ta' l-akkwisti bejn il-partijiet b'effett mil-lum u:-
 - a. Tassenja a favur l-attrici l-vettura Toyota Platz bin-numru ta' registrazzjoni RIT-211, il-polza ta' assicurazzjoni fuq il-hajja intestata f'isem l-attrici, jew ir-rikavat taghha, u l-oggetti mobbli elenkati fl-iskeda B formanti parti minn Appendix A;
 - b. Tassenja lill-konvenut il-vettura Rover 75 bin-numru ta' registrazzjoni EBF-531, il-polza ta' assicurazzjoni fuq il-hajja intestata f'isem il-konvenut, jew ir-rikavat taghha, u l-oggetti mobbli elenkati fl-iskeda B formanti parti minn Appendix A u l-oggetti l-ohra elenkati taht is-sezzjoni intestata 'Mobbli Ohra tal-Komunjoni'; u
 - c. Ghall-bqija u f'kull kaz, tillikwida u tassenja l-istess komunjoni ta' l-akkwisti bil-mod kif imfisser fis-Sezzjoni intestata "Komunjoni ta' l-Akkwisti" senjatament taht il-kappa 'Proprjeta' Immobili', 'Vetturi u Poloz ta' l-Assicurazzjoni', 'Krediti tal-Komunjoni', 'Kontijiet Bankarji', 'Mobbli Ohra tal-Komunjoni' u 'Kirja tal-Garaxx'
4. Tilqa' r-raba' talba in parte billi tiddikjara li l-assi parafernali tal-konvenut huma dawk elenkati taht l-intestatura 'Beni Parafernali', liema oggetti qed jigu assenjati lill-konvenut.
5. Tilqa' l-hames talba u tawtorizza lill-konvenut jabita fil-fond 160, Triq San Guzepp, Hal Tarxien bil-kondizzjoni fuq imsemmija;
6. Tilqa' is-sitt talba in parte billi tapplika fil-konfront ta' l-attrici l-effetti ta' l-Artikolu 48(1)(a), (b) u (c).

Bl-ispejjez relatati mat-talba principali jithallsu in kwantu ghal terz (1/3) mill-attrici u in kwantu ghal zewg terzi (2/3) mill-konvenut, filwaqt illi l-ispejjez tal-kontro-talba jithallsu mill-konvenut fl-intier taghhom.

Imhalef

Deputat Registratur